

Kibera: wonen in een sloppenwijk

Liturgie- en
preeksuggesties

Wereldmissiedag
van de kinderen
1 en 2 oktober 2022

Wereldmissiedag van de kinderen 1 en 2 oktober 2022

Kibera: wonen in een sloppenwijk

Inleiding

In deze brochure vindt u suggesties voor een gezinsviering en een kindervoordienst in het weekeinde van 1 en 2 oktober. De achtergrondinformatie over Kibera kunt u gebruiken bij de overweging.

Deze brochure is ook te downloaden van onze website, in een pdf-bestand. Als u de brochure in een word-bestand wilt hebben, kunt u een e-mail sturen aan: missio@missio.nl

Missio en Wereldmissiedag van de kinderen

Missio is het katholieke solidariteitsfonds van de wereldkerk. Missio Nederland is onderdeel van de internationale Pauselijke Missiewerken en draagt bij aan de verkondiging van het evangelie, de pastorale zorg in de armste geloofsgemeenschappen, de opvang en scholing van kwetsbare kinderen en de opleiding van priesters, diakens en catechisten.

Dit jaar schenkt Missio aandacht aan de katholieke kerk in Kibera.

Wereldmissiedag van de kinderen heeft als motto: kinderen helpen kinderen. Het doel is kinderen ervan bewust maken dat zij zelf iets kunnen bijdragen aan een betere wereld. Dat is niet alleen iets voor volwassenen of rijke mensen. Alle kinderen ter wereld in de katholieke kerk zamelen geld in, ook de zogenaamd arme kinderen in Afrika en Azië. Het gaat niet om de hoeveelheid die je geeft, maar om de intentie: vanuit je hart iets voor anderen over hebben. Dat is solidariteit. Iedereen kan meedoen.

Campagne

Missio voert de campagne voor Wereldmissiemaand dit jaar onder de titel 'Jullie zullen mijn getuigen zijn.' Het is een citaat uit het boek Handelingen en het thema van de Boodschap voor Missiezondag van paus Franciscus. Elke christen is geroepen om te getuigen van Christus, aldus de paus. Deze oproep geldt voor de gelovigen in Kibera, in Nederland en wereldwijd.

Kibera, Nairobi

De grootste sloppenwijk van Nairobi heet Kibera, Kiswahili voor jungle. Op slechts zes procent van de oppervlakte van de metropool Nairobi leeft zo'n 60 procent van de stadsbevolking. Dagelijks stromen mensen vanuit het omliggende gebied de stad binnen in de hoop op werk en een betere toekomst. Naar schatting een half miljoen mensen woont hier dicht opeen gepakt. Slechts een vijfde deel van de huizen heeft stroom; drinkwater moet bij waterstations gehaald worden. Hygiëne is een groot probleem. De ellende en uitzichtloosheid in de slum zijn echter slechts een kant van de medaille. Er is nog een andere kant: saamhorigheid, elkaar helpen waar het nodig is.

“Kibera is mijn thuis”

Dat zijn de woorden van Linet Mboya, een alleenstaande moeder van drie kinderen. Naast de zorg voor haar eigen kinderen heeft Linet ook de zorg op zich genomen voor zes straatkinderen. Dat begon ooit met een dertienjarige jongen die haar naar huis volgde en niet meer weg wilde gaan. Linet leeft van losse baantjes, zoals poetsvrouw, wasvrouw, receptioniste. Elke dag ziet ze kinderen aan de rand van de straat. Velen zijn blootsvoets en hebben al dagen niet gegeten. Linet: “Ik vraag me altijd af wat er van de kinderen terecht zou komen, als ik hen met het weinige dat ik heb, niet kan helpen.”

Vriendschappen

Een andere bewoonster van Kibera is zuster Mary Wambui, die wanneer ze maar tijd heeft de mensen in haar wijk bezoekt. Ze noemt het “befriending people”, vriendschappen sluiten. Zuster Mary heeft inmiddels een groot netwerk opgebouwd van mensen en organisaties met wie ze samen werkt. Zoals met pastoor Firmin Koffi die de gemeenschap van de Yarumal-missionarissen leidt en ook in Kibera woont.

Er zijn meerdere kleine christelijke gemeenschappen in de wijk waar mensen samen komen om te bidden en elkaar met praktische zaken te helpen. Zuster Mary heeft tevens microkredietgroepen opgericht waardoor vrouwen een klein zelfstandig inkomen kunnen verwerven.

Bij de lezingen

Habakuk 1,2-3 + 2,2-4; Lucas 17,5-10

De profeet Habakuk schreeuwt het uit naar God over de ellende die hij om zich heen ziet. Hoe lang moet het nog duren voordat God te hulp schiet en redding brengt? Waarom luistert God niet?

Toch geeft God een antwoord: schrijf het visioen op. Houd vast aan het visioen dat de rechtvaardige zal leven door zijn trouw. Wacht maar, het visioen wordt werkelijkheid.

Kernthema's in de lezing zijn volharding, doorzettingsvermogen, vasthouden aan je droom van een betere wereld. Blijven geloven dat het mogelijk is. Bij het zien van de ellende om hem heen ervaart Habakuk zo'n machteloosheid dat hij het uitschreeuwt naar God.

De leerlingen ervaren ook een machteloosheid als ze van Jezus horen wat hen nog te wachten staat. En zij roepen tot Jezus: 'Geef ons meer geloof'. Het antwoord van Jezus laat zien dat het niet om meer in de zin van kwantiteit gaat, maar dat het gaat om de kwaliteit van het geloof. Het hoeft helemaal niet veel en groot te zijn, dat geloof kan zelfs zo onooglijk klein zijn als een mosterdzaadje, maar als het die kracht heeft dan kunnen er wonderen gebeuren. Geloof en houd vast aan dat geloof, geef niet op, het geloof heeft en geeft kracht.

De kracht van het kleine

Het gaat er niet om dat alleen grote en machtige mensen iets goeds kunnen doen. Je hoeft er ook niet rijk of heilig voor te zijn of president van een land. Het gaat niet om groot en meer. Het gaat om de intentie van waaruit je de dingen doet. De kwaliteit van je geloof en je overtuiging. En die kwaliteit vergelijkt Jezus met een mosterdzaadje. Zo klein dat het bijna niet te zien is. Maar zo krachtig dat het de stevigste en sterkste van alle bomen kan ontwortelen en verplaatsen. We zeggen wel dat geloof bergen kan verzetten. Je kunt ook denken aan de kracht van een enkele waterdruppel, die kan een steen uithollen. Als het maar lang genoeg duurt, als je maar volhoudt, als je er maar in blijft geloven. Dat geloof wordt gevoed door het visioen, die droom die je voor ogen hebt, van een wereld waar de dingen eerlijk verdeeld zijn.

Openingswoord

Vandaag vieren wij *Wereldmissiedag van de kinderen*. Waar wij ook wonen op deze wereldbol, in Nederland, India, China, Kenia, Nigeria, alle mensen horen bij elkaar. God heeft ons de wereld gegeven om er iets moois van te maken. Maar dat lukt niet altijd. Er zijn kinderen die honger lijden, kinderen die moeten werken en niet naar school kunnen om te leren, kinderen die geen thuis meer hebben en op straat moeten leven.

In deze viering zijn wij bijzonder verbonden met de kinderen in Kibera, de grootste sloppenwijk in Nairobi. Nairobi is de hoofdstad van Kenia. Hier wonen de armste mensen van de stad. Het is niet fijn om er te wonen, niet gezond en niet veilig. Maar de mensen in Kibera zorgen goed voor elkaar. Iedereen hoort erbij. Dat horen we vandaag ook in het verhaal over Jezus. Groot en klein, arm en rijk, we horen allemaal bij God.

**God heeft ons de
wereld gegeven
om er iets moois
van te maken**

Openingsgebed

Goede God,
wij vieren met elkaar Wereldmissiedag van de kinderen.
Helpt U ons er een fijne viering van te maken.
Zodat we ons hier thuis voelen bij elkaar,
moeders en vaders, meisjes en jongens, opa's en oma's.
Wij zijn verbonden met alle kinderen
op de hele wereld.
Wij willen speciaal denken aan de kinderen
die het moeilijk hebben,
hier in ons eigen land,
en kinderen in Kibera.
Wij bidden U: open ons hart naar U,
opdat de verhalen over Jezus
vandaag kunnen klinken.
Amen.

Lezingen

Habakuk 1,2-3 + 2,2-4
2 Timoteüs 1,6-8 + 13-14
Lucas 17,5-10

Geloofsbelijdenis

Wij geloven in God,
die alles gemaakt heeft.
Hij heeft ons gegeven waar we goed in zijn
maar we mogen er ook zijn
met al onze fouten en wat we allemaal niet kunnen.

Wij geloven in Jezus van Nazareth,
die ons geleerd heeft wat je moet doen
om goed met elkaar samen te leven.
Die zegt dat we niet gauw op moeten geven
als het even niet lukt en tegenzit,
we geloven dat het goede zal overwinnen.

Wij geloven in de Heilige Geest,
die mensen helpt
om stap voor stap op weg te gaan
naar Gods Rijk van vrede.

Wij geloven in een wereld waar mensen
elkaar geen pijn en verdriet meer doen,
een wereld waar liefde is
die nieuw leven mogelijk maakt.
Amen.

Voorbeden

Goede God,
Wij bidden voor alle kinderen
dichtbij en ver weg.
Wij zijn allemaal kinderen van U.
In het bijzonder bidden wij voor
de kinderen in Kibera,
die moeten wonen tussen het afval.
Geef dat er mensen zijn die voor hen zorgen.

Goede God,
Wij bidden voor onze aarde
en alles wat er op leeft:
planten, bomen, bloemen, dieren en mensen.
Help ons goed voor de aarde te zorgen,
dat we niet meer nemen dan we nodig hebben.
Zodat ook alle mensen die na ons leven
kunnen genieten van uw schepping.

Goede God,
Wij bidden voor alle leiders
in de wereld en in de kerk.
Dat zij al het mogelijke doen
om een einde te maken
aan armoede, ziekte en oorlog.
Zodat de wereld een fijne plek wordt
voor iedereen.
Zend uw goede Geest
om hen daarbij te helpen.

Aankondiging van de collecte

De collecte van deze zondag is voor Missio, Wereldmissiedag van de kinderen. De opbrengst gaat dit jaar onder andere naar kinderen in Kibera. Graag uw steun voor het pastorale werk in deze grootste sloppenwijk van Nairobi.

Tip: U kunt bij deze collecte de spaarzakjes voor de kinderen uitdelen en ze op Missiezondag 23 oktober weer laten inleveren bij de collecte.

Slotgebed

Goede God,
wij hebben met elkaar gevierd
en hebben uw Woord gehoord.
Dat geeft ons kracht
om verder te gaan
en te bouwen aan uw Rijk van vrede.
Dat geeft ons kracht
om te blijven geloven
in een wereld waar uw liefde heerst.
Daarvoor danken wij U,
door Jezus Christus
die bij ons is
vandaag en tot in eeuwigheid
Amen.

Tip: Aan het eind van de viering kunt u de Kinderkrant van Missio uitdelen aan de kinderen.

Extra gebeden

Gebed voor de vrede

God, wij bidden voor
alle mensen die lijden.
Elke dag sterven
duizenden mensen.
De oorzaken zijn oorlog,
hongersnood en natuurrampen.
Kinderen zijn zonder familie.
Ze hebben honger en dorst.
Families vluchten,
om een plek te vinden
waar ze beschermd zijn.

Help ons, God,
een wereld te bouwen,
waarin iedereen goed kan leven.
Een wereld, waarin iedereen
als een roos kan bloeien.
Een wereld, waarin niemand
meer huilt en geen oorlog meer is.
Een wereld, waarin iedereen
in vrede met elkaar danst en zingt.

Kindergebed uit Senegal

Gebed

Goede God,
Open onze oren,
zodat wij de woorden horen
die vertellen van uw liefde.

Open ons hart,
zodat de zorgen en noden
van onze medemensen
ons kunnen raken.

Open onze handen,
zodat we ze kunnen uitstrekken
om vrede te sluiten.

Open onze mond,
zodat we kunnen vertellen
over uw daden en verhalen.

Open onze ogen,
zodat we in de verte kunnen kijken
en in onze medemensen
onze zusters en broeders zien.

Gebed

God,
maak ons hart groot,
opdat het groot genoeg is,
om uw liefde te ontvangen.

Verruim ons hart,
opdat wij al die mensen zien,
die samen met ons
geloven in Jezus Christus.

Verruim ons hart,
opdat wij die mensen kunnen ontmoeten,
die u niet kennen.

God, open ons hart,
opdat wij ook die mensen zien,
voor wie onze ogen gesloten zijn.
God, open ons hart.

Lieve God,

Als ik naar de hemel staar
en even wegdroom in mijn gedachten,
dan zie ik een wereld
waar kinderen hand in hand spelen.

Ik zie een wereld met eerlijke mensen,
die elkaar helpen in elke nood,
die samen bouwen aan de toekomst.

Ik zie een wereld die lijkt op één grote familie,
waar allen broers en zussen zijn van elkaar,
kinderen van u, onze Vader.

God, u droomt ook van zo'n wereld,
en u legde die droom in het hart van elke mens.
Leer ons luisteren naar uw stem in ons hart,
en zend uw goede Geest,
die ons helpt om uw droom waar te maken,
elke dag opnieuw.

Amen.

Severine Verhulst

Uit: Samen inzetten op de toekomst; Missio België

Vooraf: aankleding van de ruimte

U kunt een kijktafel maken, die laat zien dat het vandaag *Wereldmissiedag van de kinderen* is. En dat het gaat over alle kinderen van de hele wereld.

U kunt de poster van Missio ophangen, met daarbij een grote wereldkaart. U zet er een waxinelichtje bij en een spaarpotje met het spaarzakje van Missio. Leg er ook de Kinderkrant van Missio bij.

Als verwijzing naar het evangelieverhaal over het mosterdzaadje kunt u enkele zaadjes neerleggen.

1. Opening

U gaat met de kinderen bij of rond de kijktafel staan en laat de kinderen vertellen wat ze zien. U vertelt daarbij dat het vandaag *Wereldmissiedag van de kinderen* is. Wij denken dan aan alle kinderen van de hele wereld, dichtbij en ver weg. U kunt een tekst over Kibera voorlezen uit de Kinderkrant van Missio. U steekt het waxinelichtje aan en bidt het volgende gebed:

Goede God,
wij vieren met elkaar Wereldmissiedag van de kinderen.
Wij voelen ons verbonden met alle kinderen
op de hele wereld.
Wij denken speciaal aan de kinderen
die het moeilijk hebben,
hier in ons eigen land en
in Kibera.
Wij bidden U: help ons
om er samen een mooie wereld van te maken.

2. Bijbelverhaal

Als Bijbelverhaal is gekozen voor de evangelielezing van deze zondag uit Lucas 17,5-10, met de nadruk op de verzen 5 en 6. De lezing vertelt over de kracht van het geloof. Geloof gaat niet om groot of klein, niet om kwantiteit, maar om kwaliteit. Al is het zo klein als een mosterdzaadje, dan heeft het toch de kracht om wonderen te verrichten oftewel om bergen te verzetten en bomen te verplaatsen.

Het is in de grote wereld en in de eigen leefwereld van kinderen helaas niet eerlijk verdeeld. Sommige kinderen hebben honger of kunnen niet naar school om iets te leren voor later. Andere kinderen leven in een land waar het steeds maar oorlog is. Of moeten werken en kunnen nooit spelen. En andere kinderen hebben juist alles wat ze maar kunnen wensen.

In de bijbel waar de verhalen over Jezus in staan, wordt verteld dat de wereld er is voor iedereen en dat niemand honger zou moeten lijden. Jezus laat ook vaak in die verhalen zien wat we kunnen doen om de wereld een beetje mooier te maken. En in dit evangelieverhaal zegt hij tegen zijn leerlingen, dat het helemaal geen grote dingen hoeven te zijn. Een klein beetje geloof heeft al zoveel kracht dat het wonderlijks mogelijk kan maken. Zelfs een heel klein beetje geloof, zo klein als een mosterdzaadje.

Het Bijbelverhaal is ook te vinden in de volgende kinderbijbel:

Woord voor Woord, Karel Eykman (Ede, 1987): *Het mosterdzaadje*, op pagina 56-59. Hoewel het verhaal niet precies naar deze verzen in Lucas verwijst, vertelt het wel een versie van het verhaal van het mosterdzaadje dat heel goed de kracht van het kleine laat zien.

Navertelling van de evangelielezing

*N.B. Omdat we in de evangelielezing de nadruk leggen op het gedeelte over het mosterdzaadje (verzen 5 en 6), worden alleen deze verzen naverteld. Er is gebruik gemaakt van de kinderbijbel *Woord voor Woord*, Karel Eykman (Ede, 1987).*

Op een keer zaten Jezus en de apostelen te praten. Een van de apostelen keek de kring eens rond en telde met hoeveel ze waren. Hij vroeg aan Jezus: "We zijn maar met 12 mensen. Dat is niet veel. Hoe moeten wij nu alle mensen van de hele wereld gaan vertellen over Gods koninkrijk? Dat kan toch niet. Wilt u ons niet wat meer geloof geven, zodat de mensen naar ons zullen luisteren?"

Jezus liet daarop aan de apostelen een mosterdzaadje zien. Dat is piepklein. Het is het zaadje van de mosterdplant. Maar dit kleine zaadje kan ervoor zorgen dat een grote sterke muur helemaal instort. Want het zaadje groeit tegen de muur omhoog en er komen scheuren in de muur. En langzaam komen er meer en meer scheuren, want het plantje wordt groter en groter. En er komen meer plantjes van dat ene zaadje. Uiteindelijk zal de muur omvallen. Jezus zei tegen de apostelen: "Zo is het ook met jullie geloof. Dat hoeft niet veel te zijn, maar wel sterk. Dan kunnen de muren tussen mensen afgebroken worden en zullen ze luisteren naar de verhalen over Gods koninkrijk."

3. Verwerking

Gesprek met de kinderen

In het gesprek met de kinderen probeert u de verschillende lijnen van deze zondag bij elkaar te brengen. Het gaat erom de kinderen bewust te maken van de levenssituatie van kinderen elders in deze wereld, specifiek in Kibera. En wat zij binnen hun eigen kleine mogelijkheden kunnen bijdragen aan een betere wereld. Voorkomen moet worden dat de kinderen zich machteloos gaan voelen.

Als opstapje tot het gesprek kunt u samen met de kinderen de Missio Kinderkrant over Kibera bekijken. Bekijk eerst de foto's. Wat zien de kinderen op de foto's? Wat voelen ze als dit zien? Lees daarna samen de teksten bij de foto's. Laat de kinderen reageren.

Creatief 1: tekening en/of collage

Jonge kinderen kunnen een tekening maken van een mooie en eerlijke wereld.

Oudere kinderen kunnen samen een collage maken van een mooie en eerlijke wereld. U zorgt voor voldoende tijdschriften waar de kinderen plaatjes uit kunnen halen.

Geef ze enkele aanwijzingen door te vragen naar dingen die niet eerlijk zijn in de wereld, dingen die niet goed zijn. Laat ze vertellen hoe een goede wereld zoals God die zou willen eruit ziet. Kunnen zij daar ook iets aan bijdragen?

Creatief 2: Een slinger van kinderen

Maak met elkaar een grote slinger van kinderen. Daarvoor heb je nodig: stroken gekleurd papier, schaar, stiften of kleurpotloden en plakband.

Neem een strook papier en vouw deze in harmonicavorm op. Op de bovenkant, aan de zijde van de vouw, tekent u de helft van een eenvoudige mensen/kinderfiguur. De kinderen knippen deze figuur uit en als ze de strook papier uitvouwen heeft ieder kind een slinger van kinderen. Zorg ervoor dat de strook lang genoeg is voor zo'n vijf figuurtjes.

Laat de kinderen deze figuurtjes intekenen en kleuren. Daarna plakt u alle slingers aan elkaar tot één grote slinger van kinderen die de hele wereld representeren.

4. Afsluiting / gebed

U gaat met de kinderen weer bij de kijktafel staan en sluit af met een kort gebed:

Goede God,
dank U wel voor alle mensen,
groot en klein,
die samen met U
onze wereld mooier maken. Amen.

Tip: Aan het eind van de kinderwoorddienst kunt u de Kinderkrant van Missio uitdelen aan de kinderen. Deze (gratis) Kinderkrant kunt u bestellen bij Missio in 's-Hertogenbosch, telefoon 070 – 304 74 44 en e-mail missio@missio.nl

© teksten: Missio Nederland | © foto's: H. Schwarzbach

DE 7 SPEERPUNTEN VAN MISSIO

1. Kind in nood

2. Scholing

3. Pastorale vorming

4. Parochievrijwilligers helpen

5. Parochiegemeenschap opbouwen

6. Hun kerk steunen

7. Onze kerk inspireren

missio

MISSIO, Emmaplein 19 D, 5211 VZ
's-Hertogenbosch | 070 – 304 74 44
missio@missio.nl | www.missio.nl
www.missiokids.nl
Iban: NL14 INGB 0000 0110 20
Missio Wereldmissiedag van de kinderen

WERELD MISSIE MAAND

oktober 2022

missio.nl